

saa vi kunde fiske for adskillige Millioner mere, end vi nu gøre. Og det er ikke saa forfærdelig længe siden, at man til Ribe havde slet ikke saa lidt Sejlads. Jeg skal saaledes nævne, at i Aarene 1858—64 udgjorde Havne- og Bropege der gennemsnitlig om Aaret 4,600 Kr. I Aarene 1865—74 var Indtægten gennemsnitlig 4,000 Kr. Det beviser, at man for ikke mere end en Menneskealder tilbage i Virkeligheden ikke havde saa ganske lidt Sejlads til Byen. Men saa kom først Anlægget af Esbjerg Havn, og dernæst indtraf der andre Omstændigheder som Tilsanding o. s. v., hvilket har bidraget til, at Sejladsen nu er uden nævneværdig Betydning.

Man har fra Ribe Bys Side gentagne Gange henvendt sig til Lovgivningsmagten og fra Statens Side faaet adskillige Bevilgninger. Jeg skal saaledes nævne, at i 1855—57 gravedes der en Kanal, der skulde bidrage til at forbedre Sejladsen, og det viste sig i Virkeligheden, at denne Kanal var ganske udmærket, naar der blot kom en Fortsættelse af den ind til Byen og ud til Knudedyb. Men saa længe der ikke bliver gjort noget i den Retning, ligger der en død Kapital i Kanalen, idet den selvfølgelig ikke kan bruges, uden at der gøres noget mere der, hvor Kanalen slutter, saa at den fortsættes ud til Dybet.

Flerparten i Kommissionen har talt om, at man, i Stedet for at bygge en Havn og forbedre Indsejlingen, paa anden Maade kunde raade Bod paa de uheldige Forhold, blandt andet ved at yde Fragtleetelser for hele Vognladninger Gods, der komme til Ribe fra Esbjerg. Paa den Maade vilde man i Ribe være i Stand til at sælge sine Varer til samme Pris som Købmændene i Esbjerg. Det er muligt, at man bør tage dette Spørgsmaal op til Drøftelse i Udvalget, men i og for sig vilde den anden Maade at hjælpe paa — hvis den da lod sig gennemføre, og man havde Tro dertil — være heldigere end den af Kommissionen foreslaaede Forholdsregel, der temmelig sikkert vilde volde adskillige Vanskeligheder.

Naar jeg nu ikke er fremkommen med alle disse Forslag, jeg har tilladt mig at omtale i Forbindelse med det af mig forelagte Lovforslag, er det af den Grund, at naar jeg skulde fremsætte private Forslag, skulde det helst være saaledes, at de kunde omfattes med Sympati af Rigsdagen. Derfor har jeg kun foreløbig tilraadet en Regulering, som altsaa vil koste $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Jeg har gjort det med saa meget større

Grund, som det er udtrykkelig tilraadet af hele Kommissionen, som var nedsat angaaende Ribes Forhold. Ikke alene kan den Regulering faa nogen Betydning for Byen, men den vil ogsaa, som det er omtalt i Motiverne, kunne bevirke, at der vil ske ikke saa lidt Landvinding, der naturligvis skulde komme Ripenserne til gode. Thi de Bugtninger, som Aaen nu slaar, bevirke, at der optages meget store Landomraader, meget mere end der skulde og burde. Hvis nu dette Lovforslag gennemføres, vil der fremkomme en lige Linie i Stedet for de store Krumninger. Men det er naturligvis en Ting, der i og for sig ikke kan hjælpe Byen paa en saadan Maade, at det bliver i høj Grad effektivt. Hvis man skulde tænke paa andre Ting, der kunde hjælpe, kunde jeg nævne, at det vilde bidrage meget til Byens Fremme, om de store Statsinstitutioner, der kan blive Tale om i Fremtiden, kunde lægges ovre i Ribe. Der er omtalt i Kommissionens Forslag og i Betænkningen i det hele, at man ogsaa skulde have sin Opmærksomhed henvendt paa, at der muligt kunde gøres noget, for at Ribe kunde blive Skoleby. Det er noget, jeg adskillige Gange selv har tænkt paa, og jeg tror, at det vilde være af den allerhøjeste Betydning, om man kunde komme ind herpaa. Der har været nogen Tale om, at der skulde bygges et stort Statsseminarium i en nær Fremtid; jeg vilde inderlig haabe, at man vilde udse denne gamle historiske By til Sæde for et saadant Seminarium. Det vilde være af overordentlig stor Betydning, om vi her i Danmarks sydligste Grænseby netop kunde faa et saadant Kulturcenter. Ingen kan i Virkeligheden være blind for den store Betydning, det har, at der langs Grænsen ligger slige aandelige Fæstninger — man kan i denne Forbindelse nævne Askov Skole —, og at der ogsaa i Ribe blev etableret en saadan, hvor man kunde frede om dansk Aandsliv. Man kan desværre ikke se bort fra, at man fra tysk Side søger at bringe det dertil, at tysk Kultur kan trænge saa langt Nord paa som muligt. Man nødes da fra vor Side til at være aarvaagen. Man kan nemlig ikke sige: Ja, nu naar den tyske Kultur Grænsen og nu sige vi Stop! Derfor maa man i Tide gøre alt muligt for, at den tyske Kultur, hvis den, hvad jeg aldrig vil haabe skal ske, kommer saa langt imod Nord, at den naar den danske Grænse, maa støde paa en Mur af Granit, aandeligt talt. Da vil det være af overordentlig stor Betydning, om vi lige